

Павле Зељић

СВЕТИ САВА – УЧИТЕЉИПРОСВЕТИТЕЉ

Видиш ли оно сунце, што преко брда, као закланих, окупаних гримизом, ходи далеко? Видиш ли му браду густу, суву као орах? Видиш ли му очи, поглед што прозире кроз зидове даљине?

Дрзнеш ли гледати за њим? У мислима му љубити скуте? Или лупати главом и рукама и телом по камену док ти крв не буде шикљала, док падаш на колена окупан вином и црвеним заласком сунца?

Колико ли дуго већ база тако, чувајући своју зору у џеповима и за појасом, за најцрње дане најцрвенијих залазака?

Змије се ватром терају, а ено, и велико глава отеше нам. Незасит је мрак. Песма је нема, тиха, јер поју гробови, жалосно. Као срце заробљено ребрима, лупају и јаучу. Свеће палацају својим језицима, њишући се у сутону.

Студен на камену; крв је окопнела. Сад расте маховина. Брда су необријана. Као људи – променише се, кад их несрећеш дуго. Шипражје, трње и бол. Све су се стазе затвориле. А шта тек би са путоказима!

Има још црва у Јабуци Сунца. Када гризу, као за очи да уједају. И фреске се гуле са зидова: боје се змијолик зрака. Дрхте им боје од страха. Немају куда, само надоле. Капље воде на прозору. Нема ту духова; само суви дукати. Тешка би зора, и све тежа; попуцаше џепови, искида се појас. Нема ту духова. Само суви дукати зоре расути по мемљивом поду.

Падају крушке, презреле, натруле. Нема ко да их бере.

„О, где сте духови?“, вапише дукати, и крушке, камење. Сурвала се велика киша. „Ту су они, међу нама“, рече небо. Засјаше дукати као кришке сира. Добише

и крила, која беху од само једног пера сачињена. Рас-
топише се у води. Настао је од њих споменик Старца.

Но дух се једнако играо далеко, у планинама, у
врлетима. Полукружна сабља се беласала. Није се од
њеног светла видело ништа, па чак ни то да духова
још има. Најпростије је рећи: нема их, јер ако постоје,
то је лоше за желудац; затим се надојити и сневати
под сабљом.

Како се усудити ући у тај велелепни, волшебни
плес горских духова? Колико их је? Имају ли имена?
Или су само овце, волови, жито и храст? Шта су? Шта
сте? О, покажите се...

Сабља врисну са висина. Толико, толико времена.
Трзнуше се ноге и крила, и ако је љуштурса одвећ смр-
скана. Крушке су заправо бисери. Али нема духова.
Само бисери и златан споменик. Још ниска конца или
гранчица маслине да наниже бисере и да се окачи
споменику око врата. Али то духови могу. А духова
нема, ту су само бисери и златан споменик.

Да, батина је из Раја изашла. Зато што тамо не при-
пада. Истерана је. Шта ли је тражила тамо? А перо је
из Раја сишло. Дугачким ногама, спретним корацама.

Ковитлаци воде, дима, храста, костију. Крви и меса.
Долазе. Долазе да праве нове лукове, да сневају веће
висине. Толико, толико буке. Сада нема заустављања.
Само бисери и златан споменик, прекривени црвени-
ми белим ружама. Сабља се боји снова, зар не?

Или рђе. Пљуснуше изнова кише. Споменици су
били посвуда. Духови су били посвуда. Руке се најед-
ном винуше на горе, а глава би уроњена у јарку белу
светлост. Мирно спавајте, децо.

Куда одавде? У шта да гледам? Колац и вешала;
лепа кућа и лепа башта; ударци преко ребара и боре
на лицу; граја деце. Остају ожиљци и златна, сунцем
окупана Јесен. Дакле, дошли су духови. Чуј урлике
труба! Куписмо нове појасеве, порубисмо опет џепо-

ве. У њима чувамо зоре и свитања. Но има снаге да носимо и нож и браду. Ледени брегови на спрам камених пераиклупа. Тако нам је близу све. Све на свом месту. Први дан и судњи дан. Бледуњава планине векова.

Посматрај камен. Удахни његов дах. Мирис Раја. Постоји биће које записује све. Када дођеш пред дивну Капију, гледаћеш и дивити се свемоћи духова.

Галије, камен, дукати и бисери. И ништа више. Остало је дим за наше шаке. Превисоке полице и закључана врата. Но Старац, духови и Сунце показују нам шта можемо прогутати, а чиме се давимо.

Лобање и Свеже Главе: Полумесеци и Сунца. Нема одраза у огледалу. Само црна или обојена слова на папиру. Видиш ли оно сунце, што преко брда, као закланих, окупаних гримизом, ходи далеко? Видиш ли му браду густу, суву као орах? Видиш ли му очи, поглед што прозире кроз зидове даљине?

Гледаћу, све док не будем видео.

Мирјана Митровић, Филозофски факултет

